

was in aansluiting op vertooningen van het Marionetten-theater „De Olijftak” en Wajang-voorstellingen van Raden S. Hardjodiringgo. Men vond er in de, voor deze gebeurtenis sober en smaakvol aangekleede zaaltjes, naast een prachtige verzameling Javaansche Wajang-figuren, — één daarvan had men, geprojecteerd op het witte doek, constant als schim te kijk gesteld en men kon dus weer eens vaststellen hoe buitengewoon sterk van werking deze wonder-rijke en machtige figuren in hun oorspronkelijke functie zijn —; naast een serie Japansche Nô-maskers en Netsuké figuurtjes; naast enkele voorbeelden van dansmaskers uit de Bismarck-archipel en uit de Congo, een aantal inzendingen van moderne kunstenaars die zich aan de pop en het masker gewaagd hadden.

Aan het werk van P. van Gelder had men de eere-plaats gegund. En terecht. Zijn, uit enkele verguld-ijzeren stangetjes, plukjes wol en dergelijk allereenvoudigst materiaal geconstrueerde „verbeeldingen” van „een paard”, „een hazewind” en een hertje, een componist en een Marker-meisje, schenen, al spelende gehaald uit een fantastische sprookjeswereld. Iets van de kleur, maar vooral iets van het onwezenlijke, maar toch ook weer wonderlijk-werkelijke van zoo’n wereld was nog in en om hen. En al mist men in deze verbeeldingen de uitgekristalliseerde kracht van een eeuwenoude cultuur die de Javaansche Wajangs mede hun sterke schoonheid schenken, toch waren zij hier van de moderne Westersche producten de eenigsten die het, in zekeren zin, tegenover de Oostersche voorbeelden „uithielden”. Van Gelder lijkt inderdaad op weg naar het spel op de „hoogere winding”.

Van de andere, moderne, inzenders kan gezegd worden, dat zij of het herleefde spel dikwijls te veel zoeken op de wijze der „stijllooze” fantasie; of te veel op de wijze van het al te bewust-verstandelijk „inzicht” in de „komende stijl” op meergenoemde winding!

Voorbeelden van dit laatste kon men m.i. vinden in de „ballet-maskers” van dr. J. R. B. de Roos, „blokken-doo”-gewrochten à la van der Lek; en in de „mechanische marionetten” van Vilmar Huszar. Voorbeelden van het eerste in de poppen, poppen-tafereelen en maskers, van Lous Boom, Grietje Kots en anderen.

Hiermede wordt zeer zeker het werk van laatstgenoemden en die „anderen” wat al te ruw over één-zelfde kam geschoren, nochthans lijkt mij een détail-bespreking, waarbij ter eener zijde hier en daar op een geslaagde uitvoering van een „constructief denkbeeld”, ter anderzijde op een niet onaardig naar buiten gebracht gevoel of gevoelheidje voor *élégance* of humor kon gewezen worden, overbodig. Vermeld zij tenslotte alleen nog dat het werk van Chris Achterberg (een serie metaal-kleurige koppen) min of meer buiten deze algemeene karakteristiek valt, al voelt men ook bij hem niet veel van de „noodzaak” die